

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintrulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 72.

— Sibiu, Sambata 6/18 Septembre. —

1880.

Locuitorii comunelor urbane ingenunchiati.

Cifrele generali de contributiuni directe si in-
directe, precum si de datorii de a le statului Un-
gariei s'au publicata si se publica de multe ori in
cursulu aniloru, pentru ca locuitorii tieriloru se fia
informati macaru pe de asupra despre sumele enorme,
cu sutele de milioane, de care se dice ca sunt ab-
solutu necesare a se scote din pung'a locuitoriloru,
spre scopulu „conservarei si consolidarei
statului.“ Dupace inse defraudarile si hotiile ne-
rusinate din cassele publice au ajunsu a fi casuri
de tote dilele si in diarie li s'a deschisu orecum
rubrica permanenta in Ungaria, precum nicairi in
Europ'a, este forte buna ide'a diariului „Sieben-
bürger deutsches Tageblatt“ din Sibiu, ca se mai
reflectamu si inpregiurulu nostru, se mai cautamu
si casuri speciali dela noi de acasa, spre a cunoște
care catu platimu, spre ce scopu si la ce mani
oneste vomu fi platindu.

Numitulu diariu publica in Nrii sei din 6, 7
si 8 Sept. a. c. câteva tabelle comparative compuse
din siese localitati mai de frunte ale Transilvaniei,
asiediate in asia numitulu Fundo regio (Sasime), lo-
cuite de maioritati absolute seu si numai relative
sasesci, de romani si de mai puțin magiari. Din
acelea tabelle se cunoște, in ce disproportuni fa-
bulose crescun inopositele in cetati si orasie (urbes
et oppida), fara ca se crésca numerulu locuitoriloru
si prosperitatea loru.

Se intelege forte usioru, ca daca in vreo co-
muna ori-care urbana, opidana, rurala, se inmul-
tiesce poporatiunea laboriosa si cresce prosperi-
tatea ei, au se crésca si contributiunile. Nu este
inse totu asia pe la noi. Se premitemu câteva
exemple. Londr'a, capital'a avuse in a. 1801 lo-
cuiori 958,683, alu caroru numeru in 50 de ani,
adea pana in 1851 crescú la 2,362,236, de aci
in alti 25 de ani adea pana in 1875 la sum'a
fabulosa de 3,445,160 suflete. Se intelege totu-
odata, ca in acelu periodu de ani 80 Londr'a totu
latindu-se, inghití in fine câteva sate si orasiele de
prin pregiuru.

Vien'a avea la 1800 (fara satele incorporate)
numai 231,050 locuitori, cari pana in a. 1857
crescusera la 476,222 era pana in 1875 la 675,791
fara straini, era astadi inpreuna cu comunele in-
corporate si cu strainii trece preste 1 milionu.

Totu asia s'a intemplatu cu mai multe alte
capitale si cetati, precum de ex. Parisulu, care ina-
inte cu 80 de ani avuse circa 800 mii, era astadi
apropie la 2 milioane locuitori; Berlinulu dela 172,988
in 1801 astadi se apropie de 1 milionu, Lipsi'a
(Leipzig) din 31,007 ajunse in 80 de ani la 127,387.

Se venimu si mai aprópe de noi. In Romani'a
avemu date statistice numai ca de ani 50 din dilele
pacei de Adrianopole si ale ocupatiunei russesci sub
gubernatorulu Kiseleff. Pe atunci capital'a Bucu-
resci avea cu straini cu totu circa 90 mii locui-
tori, astadi trecu preste 221 mii; Jasii din 50 mii
ajunsera la 90 mii (dreptu ca in acea capitala se
inmultira mai multu jidovii de catu crestini.) Brail'a
fusesse arsa si parte aruncata in aeru la 1829;
astadi inse totu are preste 30 mii loc. Galatii din
40 mii au ajunsu la 80 de mii. Ploiescii ardiendu
remasesera cu 8—9 mii de loc.; si totusi s'au in-
multitu preste 35 de mii. Craiova crescú mai pu-
cinu, ca-ci in 50 de ani dela 17 mii abia ajunse
la 23 de mii. In mai tote celelalte orasie ale Ro-
maniei poporatiunea merge crescúndu mereu, apoi
fia acésta prin nasceri, fia prin migratiuni, destulu
ca ea cresce.

Cu totulu altumentrea se intempla cu cetatile
si orasiele din Transilvani'a, unde daca nu descresce,
de siguru inse ca inaintédia forte incetu popora-
tiunea, din care cauza si fisioni'a esterióra a
locuitoriloru este mai totu cea de inainte cu 50
la unele si cu 100 de ani. Nu cercetamu astadata
cauzele fatali ale acestei intieleniri, ca-ci ele si

asia se potu afla usioru; vomu reproduce numai
unele tabelle comparative din susu citatulu diariu.

Numerulu locuitoriloru dupa epoche, cu straini
cu totu in comune urbane au avutu: 1857 1870

Sibiu	18,588	19,000
Brasiovulu	22,133	28,000
Bistriti'a (fara straini)	5,798	6,609
Seghisiór'a (dtto)	7,438	7,673
Mediasiu (dtto)	5,692	5,987
Orasci'a (dtto)	5,092	4,926
S.-Sebesiu (dtto)	5,085	5,382

Din acestea cifre comparative se vede curatu,
catu de incetu cresce poporatiunea in orasiele
transilvane. Clusiulu ar inainta relative mai bini-
siuru, inmultirea locuitoriloru lui inse vine in partea
cea mai mare dela evrei; magiarii nu se inmul-
tiescu mai nici-decum.

Dupa acestea se vedemu, cum crescun sarcinele
statului dela unu periodu pana la altulu.

Se voru lua aci ca epoche unii ani, in carii
au apparutu legi finantiali apasatorie. Contributiuni
directe preliminate in anii

	1858	1874	1880
Pe Brasiovu	79,755	153,071	260,335
Pe Sibiu	70,471	107,368	160,488
Pe Seghisiór'a	16,527	28,305	41,044
Pe Mediasiu	14,908	28,324	38,707
Pe Bistriti'a	14,378	38,074	50,784
Pe Orasci'a	10,618	24,760	31,419

Se'si ia ostene'l'a locuitorii fiacarei comune si
se'si compuna câte o tabella de acestea pe câte
perióde voru voi, incependu de ex. tocma dela 1851
in care anu incepuse regularea disordinei produse
prin revolutiunea din 1848—9. Toti se voru convinge,
ca sarcinele publice care se incarca pe spinarea
locuitoriloru, nu stau in nici o proportiune cu nu-
merulu poporatiunei si nici cu mijlócele de castigu
pentru sustinerea vietiei. La tote acestea se adaoga
apoi si celelalte inoposite comunali etc. memorate
in Nr. 69.

Din tote inopositele cea mai apasatoria in
comunele urbane este darea pe venitul (pe chiriile)
caselor. Edificiele au trebuintia de conservare
prin reparaturi necurmte, pentru care se scadu
câte 20%. Alte 20% le ia statulu sub titlu de
foncier'a caselor (ca-ci dela mosii ia mai multu,
precum amu vediutu.) Asia proprietariulu casei ii
remanu numai 60% din venitul aceleia. In câteva
comune urbane darea dela case este astadi de
patru-ori mai mare decâtu fusese aceea inainte
numai cu 22 de ani; dara mai virtosu de 15 ani,
adea sub sistem'a dualistica, a crescutu asia de
cumplitu, in catu sémena tare, ca si cum acésta
ar tinde a ruina inadinsu pe comunele urbane.
Numai câteva exemple:

In a. 1858 adea spre finea sistemei absolu-
tistice, darea pe case in Brasiovu a fostu 27,569,
care apoi pana in a. c. 1880 crescú la sum'a
escensiva de 90,669 fl.

In Sibiu din 31,972 fl. crescú la 66,293 fl.
In Seghisiór'a din 791 fl. la 7006 fl.
In Mediasiu din 739 fl. la 7006 fl.
In Bistriti'a din 688 fl. la 10,072 fl.
In Orasci'a din 673 fl. la 6941 fl.

Camu acestea proportiuni le affi preste totu
in tiéra. Apoi se te mai miri, ca si dintre in-
dustriarii sasi vendu mereu din casele lor, isi iau
cu ce au mai remasu, si trecu in Romani'a. Ve-
diendu acestea date autentice publicate de „S. d.
Tageblatt“, acelasu diariu nu ar avea nici o cauza
de a se nacaji, precum facuse mai deunadi, pentru-ca
romanii cumpara mosii dela sasi. Dara daca sunt
de vendiare, cine se le cumpere? Acela care póte,
seu are trebuintia. Oh, dara dela romani nu mai
cumpara nimeni? Ba inca cu tota lacomi'a, care
cum apuca. Compatriotii nostrii sasi aru potea se
desbrace odata ori-ce prejudetie traditionali relative

la romani si se se convinga, ca de o buna inte-
legere cu acestia niciodata nu le aru pareu reu.

Testamentulu lui Avramu Jancu.

Este sciutu ca asupra hereditatiei gloriosului,
neuitatulu si acuma, dupa mórté, intru totu feri-
citolui Avramu Jancu, a cursu unu processu indelungu,
pe care inse Asociatiunea transilvana l'a castigatu
in tote instantiele. A comunicá tote peripetiile si
stadiele prin care a trecut acelu processu, este in
prim'a linia de competentia organulu Asociatiunei,
in catu acésta ar afla cu cale a se publicá respec-
tivele acte, era daca nu, nu.

Altu-ceva este cu testamentulu lui A. Jancu
din 20 Decembre 1850. Scurtu, asia precum este
acelu testamentu, elu ne dá ocaziune se vedemu
afundu in sufletulu curatu alu testatorulu, in anim'a
sa sfarmata de cele mai amare doreri, totu-odata
se pricepem, si óresicum se divinamu (gácimu)
cauzele portarei sale extraordinarie din a. 1852
cu ocaziunea caletoriei monarhului nostru prin
Transilvani'a si dupa aceea in decursulu processulu
poporatiunei muntene pentru proprietatile si drep-
turile lor prea bine intemeiate. Jancu si cu ai
sei se sciau tradati.

Testamentulu in copia exacta suna asia:

Ultim'a mea vointia.

Uniculu doru alu vietiei mele fiindu, ca se'mi
vedu natiunea mea fericita, pentru care dupa poteri
am si lucratu pana acuma — durere, fara multu
successu — ba tocma acuma cu intristare vedu,
ca sperantiele mele si jert'fa adusa s'au prefacutu
in nimicu. Nu sciu câte dile mai potu avea, unu
feliu de presimtire im-pare ca mi-ar spune, ca
venitoriulu este nesiguru. Voiescu dara si hotaritu
dispunu, ca tota averea mea miscatóre si nemisca-
tóre se tréca in folosulu natiunei, ca ajutoriu la
infintierea unei Academii de drepturi, — tare cre-
diendu, ca luptatorii cu arm'a legi voru potea
scóte drepturile natiunei mele.

Campeni, 20 Decembre 1850.

Avramu Jancu m. p.,
adv. si prefectu leg.

— (Despre profanarea s. bisericei
gr.-orientale ortodoxe romanesci) dela
Halmagiu in districtulu Zarandului prin cantece
unguresci de lume, ne mai veni o alta informatiune
din 10 Sept., acum inse nu dela unu mirénu, ca
cea publicata in estrasu in Nr. tr., ci dela unu
preotu gr. resariténu. Preotulu adeveresce totu ce
cunoșcemu din corespondenti'a precedentă; observa
intre altele, ca unii aru fi fostu de parere, ca unu
scandalu cum a fostu acela din 18 si 20 Augustu
se remana necunoscutu de publicu, ceea ce ar fi
fostu multu mai reu, ca-ci apoi in casuri de acelea
faim'a merge prin graiu ca fulgerulu, din omu in
omu, pana ce mai pe urma se schimosesce cu
totulu. Se mai adaoge, ca in ambele dile au fal-
făitu des-demánétia stégu ungurescu din turnulu
biserice, era la celu imperatescu si la alu familie
nu a reflectatu nimeni. In 20 audiendu ómenii
bubuitulu tréscuriloru si vediendu stégulu, unii au
mersu la biserica; dara audiendu ca acolo se horesce
in limba necunoscuta, se mirara forte si se depar-
tara suparati. La acestea preotulu isi aduce aminte
de acei dascali ai poporulu, „carii priveghiandu
cu neadormita atentiune la tote, au predisu ca
limb'a magiara va ajunge si la altariulu Domnului
in biserica romanésca, si éta ca aceea de abia se
virí in scóla, pre candu se aude si in biserica
dela Halmagiu.“ „Mai lipsesce inca numai superin-
tendentele. Salvatoriule, scóte pe tergoveti din
cas'a Tatalui meu, ca-ci ea este casa de rogatiune,
era nu pestera etc.“

Asia se inchiaie dorerós'a corespondentia.

— In 9 Sept. a fostu prin Zarandu dn. deputatu G. Constantini, cu scopu că se informede pe alegatori despre activitatea sa din dieta in cei doi ani trecuti; dara corespondentele nostru dice, că dn. deputatu nu ar fi facutu ceva mai multu decât a votá cu „I g e n” la comanda, dara că nici se astépta mai multu dela dsa.

Din Bucovin'a

primiramu o interessanta corespondentia din care, nepotendu'o publicá întréga, estragemu urmatórele puncte mai inportante:

Sfantulu sinodu alu bisericei romanesci din Bucovin'a a decisu că se tramita unu numeru anumitu de teologi la facultatea teologica din Cernauti, care au remasu unic'a facultate a universitatiei germanisátore din Cernauti, la care limb'a de propunere este cea romanésca. N'ar fi óre consultu, dice coresp. nostru, că si din celelalte institute teologice romane gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a se tramita pe fia-care anu cátiva teologi la facultatea teologica din Cernauti, unde aru potea depune si doctoratulu?

In un'a din dilele lunei trecute d-nii deputati Dr. Zotta si br. Vasilco si-au datu sama inaintea alegatorilor d-loru din cerculu Putilei, despre activitatea desvoltata in dieta. Adunarea alegatorilor in majoritate ruteni au declarat, că sunt pe deplinu multumiti cu activitatea deputatilor lor, dandu astfeliu desmintirea cea mai eclatanta denuntiarilor publicate in diariile rutene, că numitii deputati aru fi abusatu de increderea alegatorilor si de mandatulu datu, urmarindu scopuri nationale romanesci. Si chiaru daca o aru fi facutu, este óre acésta o crima?

Preste puçinu si se voru incepe alegerile pentru mandatele devenite vacante la senatulu imperialu prin demissionarea ministrilor Stremayr si Horst si prin resignarea faimosului Ofenheim caval. de Pontulu euxinu. Din multimea individelor ce candidédia pentru acele mandate, cei mai meritati, mai stimati si cari au cele mai multe sianse de a reusi invingatori sunt: pentru mandatulu din class'a I a mariloru proprietari, candidatulu consistoriului, pentru districte parint. protosincelu Mironu Calinescu, professoru la universitate, éra pentru orasie d. consiliaru de tribunalu Michailu Pitei. Ambii acesti candidati din urma sunt sinceri partisanii ai actualei cabinetu Taaffe.

Relativu la preparativele ce se facura in Bucovin'a pentru primirea si petrecerea M. S. imperatului in acea provincia romanésca, coresp. nostru ne relatédia, că ele voru rivalisá cu acelea din Galiti'a si Boemi'a.

Speramu a potea publicá in curendu unu raportu amenuntitu despre primirea si petrecerea M. S. imperatului in mijloculu lealului seu poporu romanu bucovinénu, pe care guvernele trecute l'au datu prada veneticiloru teutonici si semitici, asia precum au datu prada pe aprópe trei milióne de romani urei si terorismului ungurescu.

Romania.

Un'a din cestiunile ce se agita si se discuta pre lángha o eventuala aliantia a Romaniei cu Austro-Germani'a, este cestiunea regularei la succesiunea de tron.

Din tóte parerile esmisse până acuma in diariile de dincolo, noi credemu că „Romanulu” in calitatea sa de organu oficiosu este in stare a cunoşce mai bine stadiulu in care au ajunsu acésta cestiune pe câtu de inportanta, pe atâtu si de delicata. Cu placere reproducemu deci la loculu acesta articolulu de fondu alu „Romanului” din 1 si 2 Sept. st. v. care espune cu multa claritate multu controversat'a cestiune.

Éta cum se esprima principalulu si conducătoriulu organu alu pressei de dincolo:

„Constitutiunea regulédia in modulu celu mai precisu cum se mostenesce tronulu Romaniei; ea prevede tóte casurile, si, intru câtu nimeni nu se gandesce a esi din prescrierile Constitutiunei, nu póte se fia vorba de o lege seu de o resolutiune, votata de Camere. In adeveru, Constitutiunea nu cere concursulu corpuriloru legiuitóre de câtu in trei anume casuri, pe cari le vomu enumerá indata, si din cari nici unulu nu se póte aplicá la situatiunea, care a provocatu desbaterile ce se urmédia astadi in pressa.

Daca inse ar fi vorba de a esi din dispoziitiunile Constitutiunei, atunci o decesiune a Camereloru ordinare n'ar mai potea se fia de ajunsu; numai nesce Camere de revisuire, convocate ad-hoc, aru

fi competente de a se rosti asupra unui asemenea casu.

Potemu inse asicuré pe organele opoziitiunei că cestiunea mostenirii la tronu ar fi ultim'a din tóte pentru care Capulu statului si guvernulu seu s'aru gandi la o revisuire de Constitutiune. Si trebuinti'a neaparata de stabilitate, si stingerea sperantieloru nebune, din cari esu competititiunile la Domnie, si, cá consecintia directa, necesitatea intaririi Dinastiei domnitóre, prin inradecinarea ei in moravurile nationale, ceru a nu se atinge niciodata prin revisuire dispoziitiunile constitutionale, relative la mostenirea tronului.

Candu dara nu póte fi vorba de o revisuire a Constitutiunii, in ceea ce privesce mostenirea tronului, nu póte se fia de locu vorba nici de a se face astadi unu apelu la Camere, sub ori ce forma ar fi, pentru a regulá cestiunea mostenirii.

Camerele n'au caderi Constitutionale in ceea ce privesce mostenirea tronului, de câtu numai in trei casuri si anume:

I. Candu tronulu remane vacantu prin lipsa de mostenitori in linie directa si prin incetarea din viétia a totoloru fratiloru Domnului si a coboritoriloru lor, seu prin declararea totoloru că nu primescu tronulu.

II. La suirea unui nou Domnu pe tron pentru a primi depunerea juramentului prescisu de art. 87 alu Constitutiunei.

III. Spre a numi o regentia compusa din trei persóne, pe timpulu minoritatii mostenitorului.

Afara din aceste trei casuri, in cari ambele Camere lucrédia totudeauna unite intr'una singura, nu este locu de a se apelá la Corpurile legiuitóre in cestiunea mostenirii tronului.

Ei bine, in care din aceste trei casuri ne amu aflá óre astadi, pentru cá organele opoziitiunei se tipe pe tóte tonurile că cestiunea mostenirii este tratata pe supt mana, fara scirea natiunei, fara a se luá avisulu Corpuriloru legiuitóre?

Nici vacantia la tronu nu este; nici o noue Domnie nu avemu, si speramu că fórté multi ani voru trece până se avemu un'a; nici vorba nu póte fi despre numirea unei regentie in timpulu minoritatii unui mostenitor.

Pentru ce s'ar cere dara avisulu Camereloru? O asemenea cerere ar fi neconstitutionala. Ceea-ce ceru organele opoziitiunei este o calcare de Constitutiune.

De ce este vorba astadi? E vorba de a luá pe unulu din cei mai juni membrii ai familiei Domnitóre, cu dreptu la mostenirea tronului, si de a'lu cresce cá romanu, pentru cá lips'a unui propriu fiu alu Domnului Carolu I se fia câtu se póte mai puçinu simtita pentru tiéra.

Se citimu art. 82 si 83 alu Constitutiunii si vomu vedea déca in acestu casu este permisu Domnului seu gubernului seu a apelá la Camere. Vomu vedea asemenea daca corpurile legiuitóre au calitate de a dá vreunu votu in asemenea ocasiune, fia suptu ori ce forma s'ar potea imaginá.

„Art. 82. Poterile Constitutionale ale Domnului sunt ereditare, in linie coborítóre directa si legitima a Mariei Sale Principele Carolu I de Hohenzollern Sigmaringen, din barbatu in barbatu, prin ordinu de primogenitura si cu exclusiune perpetua a femeiloru si coboritoriloru lor.

„Coboritorii Mariei Sale voru fi crescuti in religiune'a ortodoxa a resaritului.

„Art. 83. In lipsa de coboritori in linie barbatésca a Mariei Sale Carolu I de Hohenzollern Sigmaringen, succesiunea tronului se va cuveni celui mai in versta dintre fratii sei, seu coboritoriloru acestora, dupa regulele statornicite in articolulu precedentu.

„Daca nici unulu dintre fratii seu coboritorii lor nu s'aru mai gasi in viétia, seu aru declará de mai inainte că nu primescu tronulu, atunci Domnitorulu va potea numi pe succesorulu seu, dintr'o dinasthie suverana din Europ'a, cu primirea reprezentatiunii nationale, data in form'a prescisa de art. 84.”

Va se dica, in lipsa de coboritori in linie directa, tronulu revine de dreptu celui mai in versta, dintre fratii Domnitorului. Daca acestu frate nu s'ar gasi in viétia, seu ar refusá Domni'a, tronulu revine, asemenea de dreptu, celui mai in versta din fiii acestui frate; daca si acesta a incetatu din viétia seu refusa, tronulu revine fiului alu douilea si asia mai departe. Daca nici fratele mai in versta, nici vreunulu din fiii sei nu mai sunt in viétia seu refusa Domni'a, atunci vine la mostenire alu douilea frate, fiii sei, si asia mai inainte, până candu nu mai remane nimeni cu dreptu la tronulu Romaniei.

Numai in acestu ultimu casu, care nu este

de locu de prevediutu, de óre ce Domnitorulu nostru are doi frati si celu mai in versta are dejá trei fii, numai in acestu ultimu casu, dicemu, Domnitorulu isi póte numi unu successoru dintr'o alta dinasthie suverana din Europ'a, si atunci este neaparatu concursulu ambeloru Camere intrunite.

Pe câtu timpu inse successorulu este desemnatu printre membrii insasi familiei Domnitóre, printre aceia ce au dreptulu de a ajunge la tronu, este de ajunsu că ceilalti membrii ce aru avea intaie-tatea se renuntie de mai inainte la dreptulu lor, pentru că nimeni se nu'i póta disputá Domni'a, si pentru că Corpurile legiuitóre se nu fia chiamate a luá actu de acestu faptu, de câtu in dio'a candu voru primi depunerea juramentului prevediutu de art. 87 din Constitutiune.

In tocmái acesta este casulu de facia.

Domnulu n'are inca fii; Domnulu vede cu o ingrijire patriotica venindu dio'a in care s'ar urcă pe tronulu Romaniei, cá mostenitoru alu seu, unu principie strainu de tiéra. Printu'o cugetare in adeveru romanésca, Domnitorulu s'a ganditu dara a face cá de pe acum se fia crescutu cá Romanu acela ce este menitu a se urcă pe tronulu Romaniei.

In acestu scopu, cea mai buna alegere ce potea se faca, erá de a adoptá cá mostenitoru pe celu mai june fiu alu principelui Leopold de Hohenzollern. Acestu fiu nascutu la 1 Septembrie 1868, are astadi 12 ani; elu este nepotulu si finulu Domnitorului nostru, si se numesce Carolu cá si Elu. Principele Carolu, alu treilea fiu alu principelui Leopold de Hohenzollern, este dara din tóta familia, acela care póte se se assimiledie mai pe deplinu cu natiune'a asupra careia este chiebatu se domnésca intr'o di. Renunciarea la tronu a tatalui seu si a fratiloru sei mai mari, ilu lasa mostenitoru de dreptu, si nu este locu cá nici Camerele, nici nimeni, afara de famili'a Domnésca, se aiba a se rosti si a decide in cestiune.

Numai o cugetare patriotica, unita cu o nobila abnegatiune, conducu pe Domnitorulu nostru in acésta cestiune; si nu protestarile celoru interessati la nestabilitate voru potea opri implinirea acestui faptu si patrioticu, si corectu din punctulu de vedere constitutionalu.”

Discursulu de buna-venire

pronuntiatu in 6 Augustu la gar'a din Birisiu de către domnulu notariu Simionu Popu.

Illustrissime domnule vice-presiedinte. Prea stimati domni! Romanii din Turd'a si juru, vediendu'si realisata dorinti'a ferbinte de a potea salutá adunarea generale a Asociatiunei nóstre transilvane in mijloculu lor, imi inpusera missiunea onorifica, cá in numele lor se ve dicu unu: bine ati venit! se le interprediu stim'a ce ve datoiescu si bucuri'a ámei fratiesci, cu care ve astépta.

Omenimea in genere si natiunile in specie isi au chiamarea pe atâtu de inalta, pe câtu e de inalta demnitatea omenésca, chiamarea de a se desvoltá si perfectioná. Condiitiunile omului singulariu, fortiele lui intelectuali si materiali inse sunt deosebite; dara ce nu póte face individulu, face societatea; ce nu póte face poporulu fara sciintia, face inteliginti'a sa, facu acei individi, carora provedinti'a le-a desemnatu rol'a de a fi falinarii si anteluptatorii culturei, aceia cari cá apostoli devotati causei sante, prin foculu celu cerescu alu min-tei luminate si alu ámei nobile au de a aprinde sperarea, a destéptá cunoscenti'a de sine si viétia intre consangeni sei.

Scimu bine domniloru, cá inalt'a d-vóstra missiune este pe atâtu de grea, pe câtu aveti de a suplini aceea ce timpurile de trista suvenire n'au potutu realisá.

Scimu bine, cá lumin'a si adeverulu, sciinti'a si cultur'a, esistenti'a si progressulu unei natiuni, pretindu sacrificiu si lupta, pretindu vointia tare si resemnatiune barbatésca, pretindu caractere si pepturi de sténca, cari in carier'a lor nu cunoscu baricade. Si tocmá pentru aceea, nemarginita este bucuri'a nóstra, candu in stimatele persóne ale d-nieloru vóstre avemu onórea de a potea salutá pe reprezentantii cei mai devotati ai Asociatiunei nóstre, ai acestui focalariu alu culturei nóstre nationali.

Cine dintre noi va remanea nemisicatu privindu acésta intrunire atâtu de marétia, atâtu de momentósa in viétia nóstra nationale; cine nu se va simti rapitu de o bucuria cerésca vediendu marietulu actu, in care ne onorati pe acestu pamentu atâtu de bogatu in suveniri glorióse, cá de acele inpreuna inspirandu-ne se ne insufletimu pentru venitoriu? De sicuru nice unulu, cá-ci daca esistu momente in viétia unui individu ori a unei natiuni, dulci si fericitóre momente in cari omulu inaltandu-se mai pe susu de materialitate se simte leganatu pe bratiile unei bucurie ceresci, de sicuru acele nu potu fi altele, de câtu numai candu individulu ori natiunea se convinge despre esistenti'a fortieloru sale de viétia.

Momentele de façia inca sunt de aceeaşi natura.

Ce póte fi intrunirea acésta fratiésca, de câtu prob'a cea mai stralucita, cá romanulu isi cunoşce pot-terile de viétia, le cunoşce si le scia aplicá.

Ce v'a indemnatu barbati bine-meritati ai natiunei

de a întreprinde acestu pelerinaj sântu, de câtu interesarea cea via de soră toturor frătoru de unu sange.

Abia trecura trei decenii, de candu bardulu romanime de dincă de Carpati, in durerea sufletulu seu, ce'i insuflă soră trista a frătoru sei. — esclama: „La noi e putredu marulu, nu'i modu de cură, si totu ce se speră, sunt simburii din elu.“

Éta dara, că acesti simburii au odraslitu, éta că onărea nationale, ideile de renascere si progressu si radiele culturai incepu a lumina faci'a natiunei brasdata de fatalitati!

Da, Illustrissime domnule vice-presedinte si prea stimati domni, convenirea acăsta nu pōte însemnă altu-ceva, de câtu că romanulu au apucat pe acea cale, pe care inaintandu alte natiuni — au ajunsu tari si puternice; de câtu aceea, că romanulu că unu fenice voiesce a se scutură de pulberea nescintiei ucidentorie, a se înaltă si a'i ocupă positiunea ce'i compete.

O marăta scena, in care ne vedemu si ne recunoștemu!

Soră, maiestosele rege alu universulu, daca ti-ai intreruptu candu-va cursulu pentru a privi la o lupta sangeră, stăi si privește acăsta intrunire frătesca, pentru-că scopulu ei e sântu! inbraca in vestiminte serbatoresci muntii Transilvaniei, martorii suferintelor noastre seculare, fă că vaile ei se serbedie impreuna cu noi la lumin'a radielor tale!

Si tu blandule pastoriu romanu, intrerupeti lamentarea; plansulu fluerulu teu se nu mai intristedie clinele plaiurilor romane, că-ci din mormintele martirilor, preste cari pascu oile turmei tale, a resaritu flăora vietii nationale.

Traiesce natiunea, traiesce redesteptata, traiesce in stare de a'si creă venitorulu demnu de dens'a.

Bine ati venit domnilor!

V'amu asteptatu cu dorulu animei frătesci, că se inauguramu si aici devis'a de a fi „uniti in cugete si in simtiri“ in tōte întreprinderile ce tîntescu cultur'a si literatur'a noastră nationale. Că fii ai uneia si aceleiasi natiuni, cu dorulu perfectiunei in sînu, patrungi de insufletirea nobila ce ne insuflă acestu actu maretu, Ve întindemu man'a de ajutoriu si înfratire, că se semanamu impreuna pe campiele patriei noastre, acele idei de virtute, nationalitate si progressu, din cari voru se resara arborii gloriei si ai marirei noastre nationale, arborii, sub ale caroru ramuri recreatōre totu sufletulu romanu sdrobitu in fatalitatile seculare, — se se pōta restaură.

Bine ati venit!

Ve primimu cu entusiasmu sântu pe acestu pamentu, că redesteptandu in pepturile noastre virtutea strabuna, se o si serbamu impreuna.

Bine ati venit!

Ve primimu cu animile si cu brațiale deschise si cu placere ne inolamu sub stindardulu culturai nationale, ce provedint'a vi la concrediutu a'lu înaltă cu atăta demnitate si devotamentu.

Infiget-iu domnilor si pe acestu pamentu classicu alu patriei noastre strabune, că-ci cu mandria si încredere ve ascuramu, că in animile noastre ati aflatu acelu pamentu, in care semēti'a a totu ce e salutariu, a totu ce e nobilu si frumosu, va produce fructele dorite, ati aflatu acca interesare si acelu devotamentu, ce le pretinde scopulu maretu alu Asociatiunei noastre.

Geniulu natiunei se ne aiba sub scutulu aripilor sale protectōre!

Se traiti domnilor!

Simeonu Popu
notariu cercuale.

Sciri diverse.

— (Ordinu de di pe armat'a romana.) D. ministru de resbelu adressandu in numele armatei felicitari M. S. R. Domnitorulu pentru dio'a de 30 Augustu, care consacra prima victorie a Romanilor sub Plevn'a, prin luarea Grivitiei. Maria Sa Regala, cu acăsta ocaziune, adressă D-lui generalu Slanicēnu, ministru de resbelu, urmatōrea telegrama:

D-lui generalu Slanicēnu, ministru de resbelu.

De si departe de Tiēra, tōta gandirea mea este astadi in mijloculu scumpei mele armate, care prin bravur'a sa a sciutu a radicā, in acăsta memorabila di, prestigiulu Romaniei si ne gandimu astadi si la bravii cadiuti, care a pusu temelia independentiei Tierēi. Ve rogu fiti interpretulu meu, pentru a arētă armatei ale mele multumiri si felicitari.

Carol.

Neuembourg, 30 Augustu 1880.

— D. ministru presedinte, felicitandu pe Mari'a Sa Regala pentru diu'a de 30 Augustu st. v. aniversarea luarii Grivitiei, Inaltimea Sa Regala a bine-voitu a raspunde prin urmatōrea telegrama:

Rheineck, 31 Augustu.

D-lui J. C. Brateanu, presedintele consiliulu de ministri.

Adencu miscatu de urările ce 'Mi esprămati pentru acăsta di memorabila, la care 'Mi-a fostu datu a reinviā in capulu bravei noastre armate, viteji'a stramosiēscă, sunt mandru a conduce destinele unei natiuni, care este decisa a statornici totu si a nu se dā inapoi inaintea ori-carui sacrificiu,

pentru a aperi drepturile sale si independentia sa. Dumnedieu va veghia si in viitoru asupra scumpei Nōstre patrii.

Carol.

— (Resultatulu manevrelor celor mari din Galiti'a.) Corespondenti nepartiali sciu se relatedie diarielor, in alu caroru servitiu se află, că M. S. imperatulu au sositu la Lemberg cam indispu si seriosu, fiindu nemultumitu cu rezultatulu manevrelor. Asia ei sciu se spuna, că in decursulu acelor manevre s'au comissu din partea unoru generali austriaci erori colossale, séu precum se esprima unulu din acei coresp. ai lui „Pester Lloyd“, mari „bêtise.“ Intre altele cavaleri'a s'au aratat puçinu corespundietōria chiamarei sale, éra in ceea ce privește serviciulu de eclai-ragi si sciricire, aprōpe nesuficienta. Artileri'a in mai multe renduri au fostu comandata cu prea multa nervositate si inpatientia, asia, că ea dā focu la distantie, in cari nu potea avea de câtu numai unu efectu fōrte neînsemnatu, ceea ce cu unu terminu militariu se dice că: are defectulu rasipirei munitiunei (Munitions-verschwendung.) Infanteri'a au corespunsu intru tōte asteptariloru avute si si-au împlinitu in modu stralucitu problemele sale, de si cu pretiulu unui mare numeru de marodi, cadiuti in urm'a fortiatelor marsiuri si a marilor calduri. Si la acăsta arma s'au observatu si s'au constatat mai multe erori grōse, comisse din partea unoru comandanti superiori. Intre altele s'au intemplat, că o trupa care avea se plece la 3 ore deminēti'a, au fostu desteptata cu 5 ore mai inainte, asia că sermanii soldati erau morti de somnu si de obo-sēla si cadeau marodi că muscele prin siantiurile drumulu.

Că si in decursulu campaniei de ocupare a Bos-niei si a Hertegovinei, asia si acum la aceste manevre pacinice s'au constatu in modu unanimu, insuficienti'a si cu totulu necorespondietōrea organizatiune a servitiulu de intendantia. In servitiulu acesta s'au comissu erori si confusiuni piramidale si de necreditu, care inse s'au constatat in modu oficiosu.

Caracteristica pentru fortificatiunile renumite ale Cracoviei este dis'a generalulu prussianu Wri-gth, care in fati'a acelor fortificatiuni s'ar fi esprămatu: „că daca elu voru fi fōrte bine aparate, se voru potea tine vreo câteva zile.“

Cele dise până aci nu sunt inventiunile noastre laice, ci le aflamu publicate in diarie austriace militare si in raporturile speciale ale oficiosulu „Pester Lloyd“, despre care nu se pōte presupune, că ar voi se discrediteie armat'a de linia austro-ungara.

In urm'a acestoru descoperiri neplacute se astēpta pensionarea mai multoru generali si comandanti, precum si reforme radicali in organizatiunea servitiulu de intendantia si a trenurilor.

Ce se va intēplă ore in casulu unui resbelu mai lungu, daca acuma in pace, dupa o reorganizatiune de 14 ani a armatei austro-ungare, se constatarea scaderi asia de mari si periculose?

— (Camataria paganēscă.) In acăsta materia ni se scriu din Fagarasiu urmatōriele: In doui ani, dupa patru fl. si cincideci cruceri, siēsedieci si nou de fl. procente.

Casulu s'a intemplat aici la Fagarasiu, intre unu romanu si unu jidanu.

G...siu fostu docentu in S.ri, inprumutā in 1877 dela jidanulu Boch Salomon 4 fl 50 cr. v. a. Acesta dupa unu intervalu de 2 ani isi află unu bunu advocatu, carele incusă pe bietulu G...siu, pentru pretensiunea de susu, la oficiulu com., pardonu, la judecatori'a comunei mari Fagarasiu.

Infatiosindu-se ambele parti la dio'a de pertractare, debitorulu oferī reprezentantulu jidanulu 10 fl. si se fia pace. Cēla nu se învoi; in urm'a careia se aduse urmatōrea sententia:

G. e obligatu a solvi la man'a d-lui I... in terminu de 8 zile 4 fl. 50 cr. capitalu inprumutatu dela Boch Solomon si procente dela acela până in dio'a de adi dela 1877 lun'a... in suma de 69 fl. v. a. apoi 2 fl. 70 cr. spese processuale, sum'a 76 fl. 20 cr. Ce faciū bietulu debitoriu? fără a mai face apelatiune, subscrise protocolulu si isi vediu de drumu!

Preste 8 zile éta unu coconasiu! Cine e? Esecutorul, adeca reprezentantele reprezentantulu. Ce faciū? Stōrse dela man'a socrulu bietulu debitoriu, plugariu sermanu din Recile ducale si Telechiene, obligatiune pentru 83 fl. v. a. Va se dica: pentru 4 fl. 50 cr. 78 fl si 50 cr. v. a. Si se pōte acēsta? Éta s'a potutu si este fapta adeverata, ba si

împlinita. Acum bietulu omu de nu va solvi la timpu sum'a de 83 fl. se'si vēdia numai de drumu si la Dobrogea, că-ci vampirii nu voru se'i mai lase nimica, de voru reusi atātu de minunatu si cu elu că si cu ginerile seu. Frumōse prospecte de viētia aici la Fagarasiu!!

Coresp.

— (Érasi defraudare de bani ai orfaniloru.) Lui „P. N.“ i se scrie, că in cass'a orfanala din comun'a Cul'a in comitatulu Baciului s'au descoperitu o defraudare ce se urcă la sum'a de 41,000 fl. v. a. Pazitive de lupii flamandi!

— (Christin'a regin'a Spaniei) a nascutu in 11 l. c. o principessa. Despre ceremonialulu observatu cu aceea ocaziune se scriu din Madridu urmatōrele:

La nascerea principessei au fostu de fatia cinci persōne si adeca: regele, ex-regin'a Isabell'a, mam'a regelui, archiducess'a Elisabet'a mam'a reginei, Dr. Riedl si doic'a. Intr'unu mare salonu de alaturea erau adunati grandii spanioli, diplomatii, generalii si clerulu. Câteva momente dupa nascere regele intră in salonu prezentandu pe o tava de argintu pe principess'a, ce erā coperita cu unu velu de gaze. Ministrulu-presedinte Camovas radicā velulu si ministrulu de justitia, functionandu in calitate de notariu regescu, faciū declaratiunea relativa la seculu copilulu nascutu. Principess'a este blonda, cu ochi albastrii. In botezu va primī numele: Mari'a, Isabell'a, Hyacint'a. Regin'a leusa va esi la bise-rica numai dupa 40 de zile.

— (Multiamita publica.) Cu ocaziunea planisarei — pentru reformarea noua a cartiloru funduarie — catastrale — subsemnatulu aduce in numele poporeniloru ajutati si indrumati in transcrierea posesiuniloru, pe numele lor, cea mai adenca si publica multiamita onor. d. advocatu Erdélyi Josifu, carele n'a incetatu de a intinde sucursulu seu gratuitu, fără diurne advocatiale sub decursulu aloru patru zile in prea incurcatele stari ale posesiunei lor; — urandu'i, că prompteti'a si bunetatea animei ce'lu caracterisēdia, se fia remunerate de către atotopotintele Dumnedieu.

Fii convinsu deci domnule advocatu, că acēsta urare, nu pūcede numai din usu, — ci din indemnulu puru alu recunoscintiei ce'ti pastramu noi si fatia de fii nostri, — că urmatorii mosceni-tori ai acelor posesiuni transcrie.

Borodulu-mare, in Augustu 1880.

Dringou Teodoru
preotu gr. cath.

— (Dare de sama.) Pentru legitimarea mea me rogu se se dea locu in colōnele pretiutulu „Observatoriulu“ la urmatōri'a:

lista a contribuentiloru benevoli din Temisiór'a, pentru sporirea fondulu „Asociatiunei Transilvaniei“: St. Porutiu 3 fl., G. Traila 2 fl., At. Marienscu 1 fl., An. Pop'a 1 fl., V. Seimanu 1 fl., Em. Argane 1 fl., Al. Dudusca 50 cr., Vic. Maxinu 50 cr., L. Traila 50 cr., V. Cumanu 50 cr., N. N. 50 cr., L. Calicianu 50 cr., Ales. Nadasianu 50 cr., Jul. Farcheseu 50 cr. — Sum'a 13 fl. v. a.

Acēsta sum'a am transpus'o cu recepisa ddto 4 Aug. a. c. spectacululu dn. Anani'a Moldovanu advocatu in Turd'a, cu rogarea că se binevoiēscă a o inmanuā respectivulu dn. cassariu alu Asociatiunei la adunarea generale tinuta acolo in 7 si 8 Augustu a. c.

Georgiu Traila m. p.,
colectante.

Conversatiuni literarie.

Processu verbale:*)

luatu in conferinti'a inteligentiei romane din cottulu Satarului, in cestiunea ortografiei limbei romane, tinuta in 3 Juniu 1880 presenti fiindu:

Ciriacu Barbulu, Georgiu Marchisiu, Ioane Selagianu, Michailu Nicōra, Augustu Popu, Georgiu Fagarasiu, Alesandru Nufiu, Alesandru Hubanu, Ioanu Cighi, Demetriu Popu, Lazaru Ieznea, Sigismundu Sincal, Dionisiu Popfii, Ioanu Popu, Petru Cieronescu, Gavrilu Lazaru, Ioane Savaniu, Adalbertu Anderco, Petru Dobosi, Alexandru Ferentiu, Ioane Marcu, Juliu Hubanu, Vasiliu Lucasu.

I. Presedintele conferintiei preliminare din Homorodu Ioane Marcu espuendu scopulu conferintiei acesteia, provōca pe d. d. presenti se se constituie si presentēdia program'a desbateriloru urmande in acăsta conferintia.

ad I. Conferinti'a se se constituie sub titlulu: „Conferinti'a inteligentiei romane din cottulu

*) A se vedea Nr. 70 col. 4.

Satmarului, in cauză a dezvoltării limbei și a ortografiei române, alegându-se de presied. pe I. Marcu, era de secr. pe V. Lucaci.

Totuodată se acceptă programul dezbaterilor prezentat de I. Marcu.

II. Presedintele conferinței espune pe scurt activitatea dezvoltată în meritul cauzei pertractate și în conferința preliminară ad hoc, ținută în Homorodu, precum și activitatea biroului ales în acea conferință. — Spre cunoșterea exactă și detaliată a cauzei, presedintele dă spre lectură procesul verbal luat în numită conferință, espune totuodată, că biroul a satisfăcut datorințelor acceptate, cu privire la încheierea conferinței.

ad II. Conferința ia spre cunoștință raportul, și aprobă pașii făcuți, cu excepțiunea alor 3 membri anume: G. Fagarasianu, Gavrilu Lazaru și Ales. Ferentiu.

III. Presedintele prezintă declarațiunea și respective critice elaborate după înscărmnarea acceptată în conferința preliminară.

ad III. Conferința ascultă cu atențiune declarațiunea perleasă prin însuși d. auctorului, și își exprima cea mai viua recunoștință pentru fâgilele și diligența auctorului în compunerea acestei declarațiuni, și mai pre susu de toate pentru meritul internu ce reprezintă acestu operatu classicu și demnu intru adevăru de a pretiare nepartiale.

IV. Venindu sub întrebare acceptarea declarațiunii perlese.

ad IV. Conferința acceptă cu majoritate absolută elaboratul sub titlul de „Declarațiunea inteligenței române din cottulu Satmarului în cauză a dezvoltării limbei și ortografiei limbei române.

V. Punendu-se întrebarea, că ore declarațiunea conferinței se se tramita de-adreptulu la Academiă română?

ad V. Conf. în contra propunerii lui G. Fagarasianu și Gavrilu Lazaru, decide cu majoritate absolută, că declarațiunea numita se se tramita directu la Academiă română din București.

VI. Cu privire la modulu publicării declarațiunii acesteia

ad VI. Confer. e de opiniune, că acestu operatu se se tipărească în brosiura separată sub îngrijirea auctorului, și se se împartia între membrii Academiei române, între profesorii de specialitate dela institutele literare din patria și din Romaniă, și altoru barbati de specialitate.

VII. Cautandu la unele cestiuni eventuale referitoare la publicatiunea opului

ad VII. Conferința alege o comisiune de 6 membri, cu înscărmnarea de a plini cele necesare în cestiunea propusa.

Membrii comisiunei sunt: Presied. Ioanu Marcu, membri: Aug. Popu, G. Marchisiu, I. Selagianu, Lazaru Jernea, Vasiliu Lucaci și G. Lazaru.

Dupa aceste fiindu esaurita programul pertractatilor, pentru autenticarea acestui processu verbalu s'au alesu: dd. Aug. Popu, Michailu Nicora, și I. Savaniu, cari acceptandu înscărmnarea, s'au ridicatu.

Sciri bibliografice.

Că răspunsu la întrebări venite din diverse parti, relative la cataloge de carti românesce, atât rituali, religioase, scolastice, cât și de altele, facemu cunoscutu, că mai multi librari, cum și unele tipografii au cataloge cu pretiuri fice, arătate la fia-care carte. Acelea cataloge se împartu gratisu la ori-cine voiesce se le aiba, că se si aléga carti.

Dela Blasiu avemu numai unu micu catalogu tiparitu, în care aflamu 17 carti rituali, dintre care celu mai scumpu este Mineiulu celu mare cu 11 fl. 67 cr., apoi Evangeliulu cu 5 fl. 04 cr. toate celelalte sunt multu mai eftine, înse pretiurile computate în crudo (nelegate). Sunt apoi 5 carti rom. de prelegeri teologice; 21 carti pentru clasele gimnasiali; 21 pentru școle inferioare (primarie, poporale); 17 opuri și operate mai mici istorice. Toate acestea au apparatusu acolo pe locu, în tipografiă seminariului, care de 4—5 ani încôce este înnoita și regulata bine.

Tipografiă archidieceșana din Sibiu încă are catalogu și se pôte primi din librariă împreunata cu aceea.

Dela W. Krafft totu în Sibiu, pôte avea oricine unu catalogu bogatu de 16 pagini, tipariu desu, în care se afla trecute vreo 450 de carti cu pretiurile lor, cum și aproape 70 de musicalie românesce. Pretiuri fôrte moderate în comparatiune cu cele vechi.

La librariă Julius Spreer (vechiă S. Filtsch) totu aici se dă unu catalogu de 29 pagini, în care pe lângă câteva sute de carti românesce află și vreo 40 de tablouri istorice și portrete de ale barbatilor renumiti. Pretiuri fixe. În cele doué cataloge din urma, camu 2/3 sunt carti din Romaniă.

Asia dara romanii au ce se citéșca în limbă lor, numai se voiescă, atât lucruri științifice și serioșe, cât și de distracțiune. Va veni de siguru timpulu, în care ne se va cere cunoștința perfectă a limbei noastre naționale, spre a ne folosî de ea noi și alții în afacerile publice a le țierei. Atunci apoi va fi o rusine publică a se numi cineva romanu și a scîi reu românesce, a si batjocori limbă în audiulu altora.

La redacțiunea „Observatoriului” se afla de vândi că în edițiunea propriă:

Dictionariu ungurescu-românescu (Magyar-román szótár), întocmitu după alu Academiei ma-

giare, de G. Baritiu tip. Brasiovu 1869 8-vo mare, 41 côle, bine legatu v. a. fl. 3.50.

Istoriă regimentului II-lea românesc granitiaru din Transilvaniă (dela Nasaudu), de G. Baritiu, Brasiovu 1874 form. 8-vo 7 côle, pretiulu numai 60 cr.

Catechismulu calvinescu, inpusu clerului și poporului românesc sub domniă principiloru Georgiu Rakoczy I și II, transcrisu cu litere latine după edițiunea II învutita din a. 1656 însoțitu de o excursiune istorică și de unu glossariu, de G. Baritiu. Cu spessele Academiei românesce. Sibiu, 1879. (Icôna tristă a suferințelor) 60 cr.

La câte 10 exemplarie cumparate dintr'odată se dă 25% rabatu.

Dictionariulu limbei române, după înscărmnarea dată de societatea academică română, elaboratu că proiectu de A. L. Laurianu și I. C. Massimu. Vol. I. 83 côle, vol. II 102 1/2 côle (colaboratoru G. Baritiu și dr. Jos. Hodosiu) et Glossariu, care coprinde vorbele din limbă română straine prin originea și formă lor, cum și cele de origine înduioasă, de aici și. 37 1/2 côle. Toate trei volumele 223 côle.

În formatu mare de lexiconu. București, între anii 1871 et. 1876. Legate bine, pretiulu redusu pentru aici din 33 fl. la fl. 16.

Au trecut 4 ani, de cându au apparatusu acestu opu colossalu; au trecut înse și 7 ani, de cându s'au luat mesuri pentru reviziunea lui prin o comisiune filologică, cu scopu de a se tipări din nou, după alta sistemă lexicografică și ortografică; până acum înse nici o pagină nu s'a supus la nici o reviziune, și va fi mare lucru, dacă reviziunea lui științifică se va face în alți 10 ani. Această înse nu împedea nimicu nici chiaru pe omuleti de acei ce n'au vedutu în viața lor gramatică și dictionariu românesc, că se critice studiulu și laborea de dieci de ani a aceluor doi barbati, cu o usoritate, că si cum ar fi vorbă despre o uniformă.

Nu că dăra amu adoptă și noi radicalismulu celor doi lexicografi români, suntemu înse datori a constată, ceea ce vedemu totu cu ochii nostri, că până acumă nimeni n'au avutu curagiulu, necum de a dă ceva mai bunu, ci nici macaru a luă laborea lor la o critică demnă de lexicografi, era tesaurulu de cuvinte, frase și proverbie adunatu în acelea 3 volume vaste, nu'lu va negă nici adversariulu celu mai aprigu alu auctoriloru.

— Din Dictionariulu germano-român (Deutsch-romänisches Wörterbuch) de G. Baritiu și Gavrilu Munteanu, 2 tomuri, 51 côle, Brasiovu 1853—4 de multu nu se mai afla nici-unu exemplariu de vândi.

Din Vocabulariulu romano-germanu, de dr. Polizu și G. Baritiu se mai afla unele exemplarie la dn. Ioanu G. Ioanu în Brasiovu și la W. Krafft în Sibiu.

Intr'aceea se prepara o reviziune cu învutirea (completarea) ambeloru acestoru dictionarie spre a se tipări din nou. Până atunci sunt vocabularele lui Sava Barcianu, alu lui Petri (Sibiu), alu lui Alexi București-Brasiovu. Din celu germano-român alu repausatulu profesorulu Stamati dela Jasi, nu scimu dacă se mai afla vre-unu exemplariu. Toate acestea se tiparisera cu litere ciriliane.

De nu aru cere interesele convietuirii în aceeși monarhia cu germani, și mai virtosu cele comerciale, cere interesele științei, că totu căți pretindemu a ne numi ômeni literati, se invetiamu bine și câte o limbă europeană.

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Prin această se deschide abonamentu nou pe triluniulu Octobru — Decembri a. c. și anume:

cu 2 fl. v. a. în lăintrulu monarchiei,
cu 2 fl. 50 cr. și 6 franci în strainetate.

Acei p. t. domni abonați alu caroru abonamentu espiră cu ultimă Septembri st. v. sunt rogati a si reinnoi abonamentulu de timpuriu, pentru că se nu suferă întrerupere în espedarea diariului.

Bani de abonamentu se transmitu mai usioru și mai siguru prin asemnatiuni postale (mandate) de a dreptulu la: „Observatoriulu” în Sibiu.

Esemplarie complete mai avemu numai dela 1/13 Iuliu a. c.

Condițiunile de abonamentu se potu vedea în fruntea diariului.

Redacțiunea.

Pretiurile cerealeloru
și altoru obiecte de traiu au fostu la

14 Septembri st. n. în Sibiu:

Grân, după cvalitati	1 hectolitru fl.	6.50—7.50
Grân, amestecatu	1 „	5.—6.—
Secară	1 „	4.80—5.20
Papusiou	1 „	4.80—5.20
Ordiu	1 „	4.10—4.50
Ovesu	1 „	1.70—2.10
Cartofi	1 „	1.60—2.—
Mazare	1 „	6.50—7.50
Linte	1 „	9.—10.—
Fasole	1 „	6.—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsore topita)	50 „	30.—32.—
Carne de vita	1 „	—46
Oua 10 de	1 „	—20

Cursuri de București în Lei noi (franci).

3 Septembri st. v. 1880.

Obligațiuni rurale din 1864 convertite cu 6%	1.	98 1/4 b.
Împrumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.—
Obligațiuni dominiile cu 8%	„	—
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„	98 3/4 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	92 3/4 „
Împrumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	98 1/2 „
Actiunile calilor fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	55.—
Obligațiuni din 1868 cu 6%	„	98.80 „
Prioritati cu 8%	„	—
Actiunile banței Româniă din 1869	„	335.—
Daciă, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	215.—
Romaniă, compania de ascur., din 1875 cu 8% act.	„	—
(200 l.) platitu 100	„	72.—
Rentă română din 1875	„	76 1/4 „

Nr. 14.

(31)

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu în comună parochială Borgo-Muresieni în vicariatulu Nasaudulu se escrie concursu până la 25 Septembri a. c.

Emolumentele sunt:

- Salariu ficsatu cu 160 fl.
- 1 gradina de pomaritu în marime de 686 °.
- 1 gradina arătoare 798 °.
- Cuarteru liberu.
- 12 stanjini curenti lemne de focu, din care este a se încălzi și casa școlei, adeca sală de propunere.

Doritorii de a dobândi această stațiune se si astérna suplicile lor documentate conformu legii, până la terminulu anumitu mai în susu, la subscrisulu Senatulu scolasticu.

Dela Senatulu scolasticu alu comunei confessionale greco-catholice românesce.

Borgo-Muresieni în 12 Septembri 1880.

Presedintele: Notariulu:
Joanu E. Timariu, Cassianu Curea.
preotu.

Pentru cei ce patimescu de pieptu și plumani.

Wilhelm's
Allopu de plante Schneeberg

alu lui
Franciscu Wilhelm, farmacistu în
Neunkirchen (Austriă de Josu.)

În decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare forță vindecătoare și usurătoare pentru morburile organelor de respirațiune, pentru cătearele gâtului și alu bronchiilor, tuse spasmodică, ragusie, multe alte suferințe ale gâtulu și ale plumaniloru.

Fôrte de recomandat este acestu suc că preservativu pe timpuri negurôse și aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii și o necesitate pentru ômenii cari suferă de plumani; era pentru cantareți și oratori în contra vocii înflorate, și chiaru în contra ragusiei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numeroșe ateste probăse cele afirmate mai susu.

Se afla de vândi în sticle à 1 fl. 25 cr. în Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer și I. B. Misselbacher sen.

Onoratul publicu se cêra totudeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-că acesta se produce singuru numai de mine, și de ôrce fabricate puse la vândi sub firmă Iulius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisce imitațiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebită atențiune a publiculu cumpertoriu. (2) 18—25

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu secundariu la școlă română gr. cath. din Ilv'a-mare, în vicariatulu Nasaudulu, se escrie concursu până în 3 Octobri a. c. st. n. Cu acestu postu e împreunatu unu salariu anuale de 160 fl. v. a. platinduse în rate lunare anticipative. Concurenții au se si subțerna documentele de lipsă pe terminulu prefiptu la subsemnatulu senatu scolasticu greco-cath. (30) 1—2

Ilv'a-mare, în 5 Sept. 1880.

Senatulu scolasticu gr.-cath. de Ilv'a-mare.

Ernaticu de vite.

Pe mosiă Darabani, judetiulu Dorohoi, gasindu-se fênu de cea mai buna calitate și pasiune inbelsugata și întinsa, — mocanii cu oi, cai, și ori-ce altu soi de vite sunt primiti la ernaticu cu condițiunile cele mai favorabile. Atatu în privirea îndemănariloru câtu și a pretiului a se adressă directu la Curtea mosiei. (29) 4—6

Editoru și redactoru responsabilu: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.